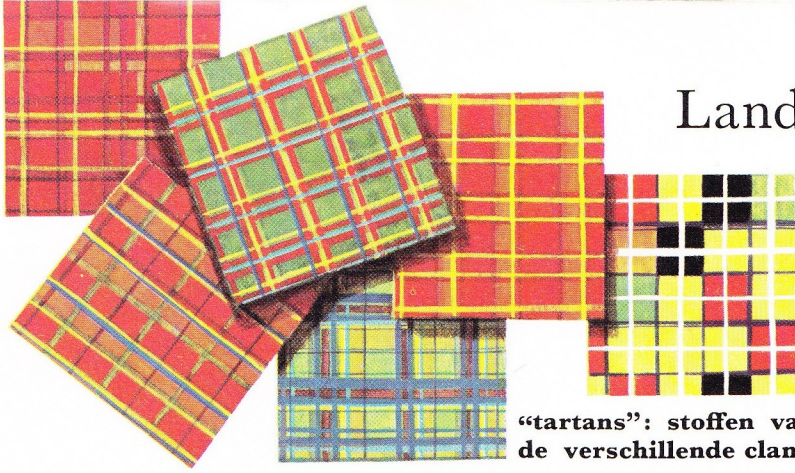

“tartans”: stoffen van de verschillende clans

Land van kilt en clans

In het Verenigd-Koninkrijk is Schotland geologisch het oudste deel. Het werd inderdaad bij het begin van het Quartair door de Caledonische plooiing aangegrepen, waardoor verscheidene breukzones ontstonden. Het Caledonisch kanaal bijvoorbeeld, dat de Atlantische Oceaan en de Noordzee verbindt, werd in een breukzone, de zogenaamde Glen More, aangelegd. Ook het Schotse laagland is een breukzone: overal treft men sporen van vulkanisme aan, o.m. basaltgesteenten.

Schotland is voor het grootste gedeelte onvruchtbaar en arm; alle economische bedrijvigheid is geconcentreerd in de laagvlakte, gelegen tussen de Firth of Clyde en de Firth of Forth met Glasgow als centrum. Een “firth” is een diepe, smalle inham van de zee; deze term wordt echter alleen gebruikt in verband met Schotland. De noordelijke Highlands en de Grampian Mountains (hoogste

top = Ben Nevis: 1343m.) zijn vochtig en koud en vertonen heideachtige landschappen met turfvelen. In dit gebied is schapenteelt de hoofdactiviteit; zij levert de beroemde Schotse wolven stoffen. Langs de Noordzeekust zijn de activiteiten belangrijker: Inverness en Aberdeen zijn grote vissershavens. Al is de landbouw gering, toch teelt men er aardappelen en vooral haver, die de nationale porridge en de wereldbekende whisky levert.

In het zuidelijk gedeelte van het land (de Zuidschotse Uplands met de Cheviot Hills) zijn de levensvoorwaarden voordeliger, al blijft de schapenteelt hier ook de belangrijkste activiteit. Hier maakt men de sterke cheviotstoffen en de kwaliteitstweed.

Het vitale economische gebied bevindt zich, zoals we reeds zegden, in het Schotse laagland, waar de vruchtbare alluviale gronden met verweringsmateriaal vermengd,

rijke graanvelden voeden (rogge gerst, haver) en groenten en aardappelen opleveren. Ook de veestapel is er zeer uitgebreid en modern onderhouden, waardoor grote hoeveelheden melk en slachteeve voorhanden zijn.

Het Schotse laagland heeft echter ook een belangrijk steenkoolbekken, dat een machtige metaalnijverheid in het leven riep. Glasgow, de miljoenenstad, is er het centrum van. Ten noordoosten van dit industriële bekken ligt de textielstad Dundee. In de nabijheid van de Firth of Forth troont de hoofdstad Edinburg: mooi en waardig intellectueel en artistiek centrum van het trotse Schotland.

Schotland werd nooit door de Romeinen bezet, al werd het zuidelijke deel wel ingelijfd. De Romeinen bouwden een muur, ongeveer tussen Glasgow en Edinburg, maar meer dan een militaire nederzetting was het niet; ze werd trouwens vrij spoedig opgegeven. In die tijd bewoonden de Pikten het land. Dat duurde tot in de 6e eeuw, toen de Schotten, uit Ierland afkomstig, zich bij de Clyde vestigden, er een koninkrijk stichtten en tegelijkertijd het christendom met de Ierse ritus meebrachten. In de 11e eeuw verenigde koning Malcolm II het Piktenland met Schotland, waardoor hij als de eerste koning van Schotland kan worden aangezien. Toch kwam de volledige eenmaking pas onder Duncan, zijn kleinzoon, tot stand. Duncan werd in 1040 door Macbeth, zijn legeraanvoerder, vermoord, maar deze werd op zijn beurt door Malcolm III uit de weg geruimd. Deze koning was gehuwd met een Engelse prinses: van dat ogenblik af begon de Engelse invloed zich in Schotland, vooral aan het hof en in de kerk, af te tekenen. Eeuwenlang poogde Engeland trouwens van Schotland een vazalstaat te maken.

kasteel van Edinburg

Van 1214 tot 1286 kende Schotland rust en vrede. Maar de "gouden eeuw" was van korte duur: in 1296 onderwierp de Engelse koning Edward I het land en liet de kroningssteen van Scone naar Westminster overbrengen. Na verschillende opstanden erkende Edward III in 1328 officieel de onafhankelijkheid van Schotland. Toch bleven de Engelse koningen hun veroveringspogingen voortzetten. Schotland zocht voortdurend steun bij Frankrijk, maar tijdens de regering van Maria Stuart groeide de ontevredenheid over de Franse hulp. Bovendien won het protestantisme in Schotland meer en meer veld en nam de tegenstelling tussen adel en clerus toe. Na een opstand werd Maria's zoon Jacobus VI als koning erkend en toen hij in 1603 ook koning van Engeland werd, organiseerde hij de Schotse kerk naar anglicaans model. Aan de godsdienstige en politieke twisten stelde Cromwell in 1650 een einde door Schot-

De Schotse laagvlakte is het rijkste gedeelte van de noordelijke partner in het Verenigd-Koninkrijk. In deze lage breukzone concentreerde zich de economische bedrijvigheid met uitgestrekte graanvelden en een machtige metaalindustrie, die haar bestaan aan een rijk steenkoolbekken dankt. Eeuwenlang streed Schotland voor zijn vrijheid, die het thans nog als lidstaat van het Verenigd-Koninkrijk met trots bewaart.

land bij Engeland in te lijven. Nieuwe opstanden werden uiteindelijk in 1707 onderdrukt, toen onder koningin Anna de beide landen werden verenigd: het Schotse parlement kreeg de verzekering dat de presbyteriaanse kerk al haar rechten zou behouden. In het Engelse parlement werden eerst 45 en in 1838 zelfs 53 Schotse vertegenwoordigers toegelaten.

